

Huvudman

Övertorneå kommun
kommun@overtornea.se

Beslut

Datum 2026-02-20

Dnr SI 2026:1368

Sida 1 (4)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Svarträvens skola F-3 i Övertorneå kommun.

Beslut

Ärendet avslutas.

Om ärendet

Skolinspektionen har i november 2025 tagit emot uppgifter om en elev vid Svarträvens skola i Övertorneå kommun. I uppgiften anges bland annat att eleven har en hög skolfrånvaro. Skolinspektionen har med anledning av uppgiften inlett en tillsyn av elevens rätt till utbildning.

Skolinspektionen har utrett ärendet genom ett samtal med skolans rektor samt genom att inhämta ett skriftligt yttrande från huvudmannen.

Motivering av beslutet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att eleven haft en problematisk frånvaro under hela skoltiden. I början av höstterminen 2025 hade eleven viss närvaro, men från slutet av september 2025 har eleven varit fullt frånvarande från skolan.

Skolan har under höstterminen 2025 försökt komma i kontakt med eleven för att uppdatera den frånvaroutredning som tidigare gjorts. Bland annat har ett möte med eleven, dennes vårdnadshavare, olika kompetenser från elevhälsan samt en extern aktör bokats in, men elevens vårdnadshavare motsatte sig att delta vid mötet. Två av elevhälsans kompetenser har därför gjort hembesök i syfte att utreda elevens frånvaro, men eleven ville inte besvara frågorna. Vårdnadshavaren har även fått hem kartläggningsfrågor att besvara tillsammans med eleven, men frågorna har trots förfrågan inte kommit skolan åter. Då eleven haft hög sjukfrånvaro har skolan även efterfrågat läkarintyg, vilket skolan inte fått.

Elevens behov av särskilt stöd har utretts vid två tillfällen, i juni samt i december 2025. Utredningarna, som bifogats huvudmannens yttrande, utgör en kartläggning av elevens skolsituation. Slutsatsen av den första utredningen var att eleven inte ansågs vara i behov av särskilt stöd utan att det räckte med extra anpassningar. Efter utredningen i december 2025 har ett åtgärdsprogram upprättats enligt vilken eleven har anpassad studiegång

med enskild undervisning tre gånger i veckan. Åtgärdsprogrammet har emellertid inte kunnat följas eftersom eleven inte kommit till skolan.

Skolan har genomfört samverkansmöten med externa aktörer, varav det senaste den 3 november 2025. Av anteckningar från mötet framgår att elevens vårdnadshavare beskriver att eleven klagar över fysiska besvär och är mycket trött. Eleven har även nedsatt immunförsvar varför familjen väntar på en vårdkontakt. Det framgår vidare att en extern aktör bekräftar vårdnadshavarens bild av elevens mående, att eleven är trött samt att det är svårt för vårdnadshavaren att få eleven till skolan.

Huvudmannen har bifogat mejlkonversationer med elevens vårdnadshavare samt inkomna klagomål från vårdnadshavare. Av dokumentationen framgår bland annat att elevens vårdnadshavare är kritiska till skolan, och det framgår att vårdnadshavarna i förekommande fall inte kommit till bokade möten eller underlåtit att samarbeta för att möten ska komma till stånd.

Skolan har anmält elevens frånvaro till Övertorneå kommun och skolchefen har haft kontakt med rektorn i ärendet. Övertorneå kommun uppger att nästa steg är att utreda huruvida elevens vårdnadshavare uppfyller sin skyldighet att tillse att eleven fullgör sin skolgång.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 2 § skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt.

Av 7 kap. 3 § skollagen framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till grundläggande utbildning i allmän skola.

Enligt 7 kap. 17 § skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn, om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som anordnas för utbildningen i grundskolan, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt anmäls till huvudmannen.

I förarbetena framhålls att en utredning av orsakerna till en elevs frånvaro alltid måste baseras på elevens hela situation. En elevs omfattande frånvaro beror ofta på en komplex situation med olika slags problem som kan röra både hem och skola. Många av orsakerna kan vara skolrelaterade och kräva åtgärder i skolan. Samtidigt kan hemförhållandena vara svåra och i vissa fall förekommer det att vårdnadshavaren inte bidrar till, eller på grund av

sociala orsaker inte har möjlighet att se till, att eleven går till skolan. Det förekommer också att organisatoriska faktorer är orsaken till en elevs långvariga frånvaro. Exempel på detta kan vara brister i frånvarorapportering, låg grad av lärarkontakt, håltimmar, lärarbyten, brister i lärandemiljön eller otydlig ansvarsfördelning bland vuxna i skolan. Det kan även finnas fall där vårdnadshavare medvetet håller barn borta från skolan, exempelvis vid en utlandsresa där eleven inte beviljats ledighet eller p.g.a. psykisk ohälsa. I vissa extrema fall kan det vara fråga om hedersförtryck och att barnet blivit bortfört från landet (prop. 2017/18:182 s. 58).

Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, t.ex. bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. Fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster (prop. 2017/18:182 s. 59 f.).

I 7 kap. 20 § skollagen anges att den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolgång.

I 7 kap 21 § skollagen anges att hemkommunen i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Av 7 kap. 23 § skollagen framgår att hemkommunen får förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter vid vite, om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denna är skyldig att göra för att så ska ske.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Svarträvens skola och Övertorneå kommun har följt bestämmelserna om elevens rätt till utbildning.

Av utredningen framgår att eleven haft hög frånvaro under hela sin skoltid, samt att eleven sedan slutet av september 2025 har full frånvaro från skolan. Skolinspektionens utredning har inte omfattat vilken eventuell utredning av orsakerna till elevens frånvaro som gjorts innan läsåret

2025/26. Det framgår emellertid att skolan under höstterminen 2025 på olika sätt försökt utreda orsakerna till elevens frånvaro, men att arbetet försvårats av att skolan enbart vid ett tillfälle fått träffa eleven samt av att elevens vårdnadshavare inte alltid närvarat på inbokade möten. Skolan har emellertid fortsatt arbetet med att försöka utreda orsakerna till elevens frånvaro, bland annat genom samverkansmöten med externa aktörer. Övertorneå kommun uppger att nästa steg är att utreda huruvida elevens vårdnadshavare uppfyller sin skyldighet att tillse att eleven fullgör sin skolgång. Det framgår vidare att elevens behov av särskilt stöd har utretts vid två tillfällen samt att ett åtgärdsprogram har upprättats.

Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att skolan och Övertorneå kommun varit aktiva i arbetet med att utreda orsakerna till elevens frånvaro och vidta åtgärder för att öka elevens närvaro, även om arbetet ännu inte gett effekt. Skolinspektionen bedömer därför att Övertorneå kommun har följt bestämmelserna om elevens rätt till utbildning.

Skolinspektionen vill emellertid framhålla vikten av att skolan och Övertorneå kommun, i egenskap av såväl huvudman som hemkommun, fortsätter arbetet med att försöka utreda orsakerna till elevens frånvaro samt utifrån utredningen vidta de åtgärder som krävs för att elevens rätt till utbildning ska tillgodoses. Skolinspektionen vill särskilt framhålla vikten av att, i samråd med aktörer med relevant kompetens, utreda hur elevens hälsotillstånd påverkar elevens möjligheter att delta i utbildningen samt huruvida elevens vårdnadshavare uppfyller sin skyldighet att tillse att eleven fullgör sin skolgång.

Ärendet avslutas.

X Rebecka Rasmuson

Beslutsfattare

Signerat av: Rebecka Rasmuson

X Ellen Kalman

Föredragande

Signerat av: Ellen Kalman

Kopia till elevens vårdnadshavare